

CATALUNYA SOCIAL

Organ d'ACCIO POPULAR

Any XI, Núm. 592

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

3 desembre 1932

Redacció: Portaferriça, 13 bis
Telèfon 21160 - BARCELONA

PUBLICACIÓ
SETMANAL

Administració: Duran i Bas, 11
Telèfon 17605 - BARCELONA

L'AUCA D'EN FERRER I GUARDIA

Fragment d'un dels deu retaules de la vida de Sant Antoni Abat, pintat per En Pau Vergós (segle xv), obres mestres de la pintura catalana, cremats tots en l'incendi de l'església de Sant Antoni (Escoles Pies) per les turbes anticlericals, el 27 de juliol de 1909. (De la revista *Museum*.)

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEU BARCELONÉS

El diumenge, 13 de novembre últim, foren traslladades amb solemnitat les despulles d'En Francesc Ferrer i Guàrdia, enterrat al recinte civil del Cementiri Nou. El "Primer Ajuntament Republicà de Barcelona" havia acordat destinar a l'home el nom del qual és lligat amb dies de foc, de dol, d'horror per Barcelona, una sepultura d'homenatge. Objectivament, la cosa és modestíssima i menys que mediocre, i sembla talment que el gest d'homenatge hagi estat retingut i frenat per un sentiment de vergonya i de temença. Però el gest existeix, tanmateix, i es recolzen en ell les intencions rehabilitadores. I de fet, la fillada natural del propagandista àcrata i anticristià dona cada dia més fe d'existència. "Ferrer Guàrdia, seguim la teua obra", hom va dir en aquell acte. I la sembra de sang i de tenebra en doctrines i procediments que tenen en l'obra d'En Ferrer Guàrdia la font i la mina primera, cada dia dona més negra i més vermella fructificació. El "Primer Ajuntament Republicà de Barcelona" ha dedicat una placa de bronze "a Francesc Ferrer i Guàrdia, fundador de l'Escola Moderna, afusellat a Montjuïc". Aquesta simple evocació pedagògica: "fundador de l'Escola Moderna" concentra una intenció combinada de perfidies. Vol fer passar tota la propaganda revolucionària, anarquista i anticristiana d'En Ferrer Guàrdia sota del títol immune, intangible, de Pedagóg. Cal redreçar-se cristianament i cívica, i rebutjar en nom de la Religió i de la Pàtria l'homenatge al qui davant de la història altre títol no mereix sinó el de PEDAGOG DE LA DESTRUCCIÓ. — R. R.

L'auca d'En Ferrer i Guàrdia

PER R. RUCABADO

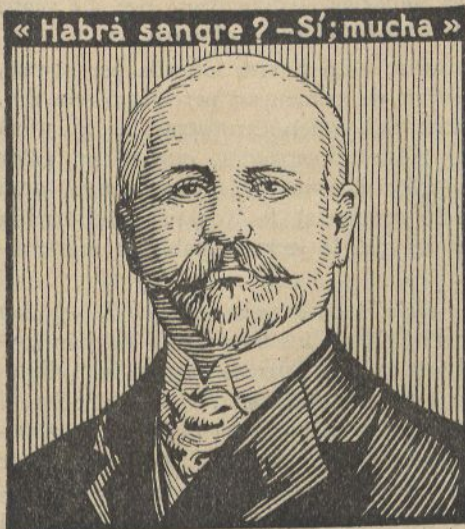
Era la nit del dimecres 27 al dijous 28 de juliol de l'any 1909. Des d'un terrat del carrer de València el que això escriu contemplava, gairebé sense donar crèdit als sentits, el mateix espectacle que en velles làmines de l'any 35 i en contalles de l'àvia l'havia ferit com un remot horror històric mai més visible, i ara de sobte vivent i retornant com un meteor tràgic; aquell episodi el nom del qual donava als sentiments d'infant i d'home l'esgarripança de l'horror màxim: la crema dels convents. En la fosca absoluta dels carrers, silenciosos aquella nit en aquell barri perquè la ruïna ja era consumada, se sentia només de tant en tant el desplomar-se sord d'una paret cremada, a les Concepcionistes, a les Serventes de Maria, o bé un xic més enllà a les Magdalenes. Però l'horitzó tot a l'entorn era una visió d'infern, i la fosca es ratllava de les fogueres de tants altres incendis més recents i avivats, alguns dels quals esclataven llavors en el ple de la fúria. De cara a Montjuïc pujava al cel una pira abrindada amb la rabiosa incandescència de quelcom de molt gran i molt vell que molt menjar oferia a les flames. Després vàrem saber que era el monestir de Valldonzella...

La meua mare, el meu germà i jo érem allí fugint del foc dels nostres barris. Davant de casa, al carrer de Carders, aquell matí, endemà d'una tarda terrible i mai somniada transcorreguda (i quin tardar de passar els minuts!) entre l'incendi de la nostra pobra parròquia de Sant Cugat (el temple parroquial més modest de Barcelona), i el saqueig de la Capella de Marcús, del qual em queda el record acústic de les campanes brandades pels assaltants i dels tubs de l'orgue destruïda, i aquells aplaudiments, aplaudiments de diable, aplaudiments que tenen la intenció covarda de subornar les forces de l'exèrcit, igual que a Madrid l'11 de maig de l'any passat; aquell matí del dimecres, havíem vist prop de les parets nostres el raig de flames sorgint de la finestra i la teulada de la Capella de Marcús, i ens entrà un pànic invencible. Fugírem els tres, de casa, a cercar refugi prop d'una tia nostra al mig d'un barri de senyors, València, tocant a Balma. Allí, a l'"Ensanxe", estarà tot tranquil — pensàvem, no podent mai imaginar que aquells horrors s'ha-

guessin escampat més enllà dels clàssics barris turbulents de la ciutat vella o en tot cas, dels suburbis. Sorteiant barricades i donant una volta llarguíssima pel Passeig de Sant Joan, on realment tot era pau en aquella hora (les nou del matí) i cap desordre no es remarcava, en arribar, carrer de València enllà, al davant de les Concepcionistes, residència d'una cosina monja, un altre horror sorprengué els nostres ulls, jamai imaginable enmig de casals luxosos i pisos aristocràtics: el convent estava cremant... Minuts després la llar hospitalària de la meua tia afegia els tres fugitius de la ciutat vella als hostes ja recollits aquella nit passada: cinc monges concepcionistes del col·legi evacuat i destruït. Els espants, els neguits, les alarmes, les sensacions inacabables d'aquells dies, omplirien, si els hagués d'escriure en detall, clars com els veig i els remembro, moltes planes de fets i de records i més planes encara de comentari. El dijous, al matí, darrer dia del terror, i primer en el qual l'autoritat intervingué amb decidida voluntat, trenta columnes de fum gris o negre eren els únics núvols sota un cel per contrast puríssim de sol i atzur magníficent. I una reflexió viva, a mi, novici en lletres i en acció, però havent ja dins la brevíssima experiència trobat el pols del món polític i social, em fou tristament suggerida. I fou la de pensar que quan es trobés l'autor d'aquells horrors, l'autor d'aquells desastres, encara el defensarien i li retrien homenatges!

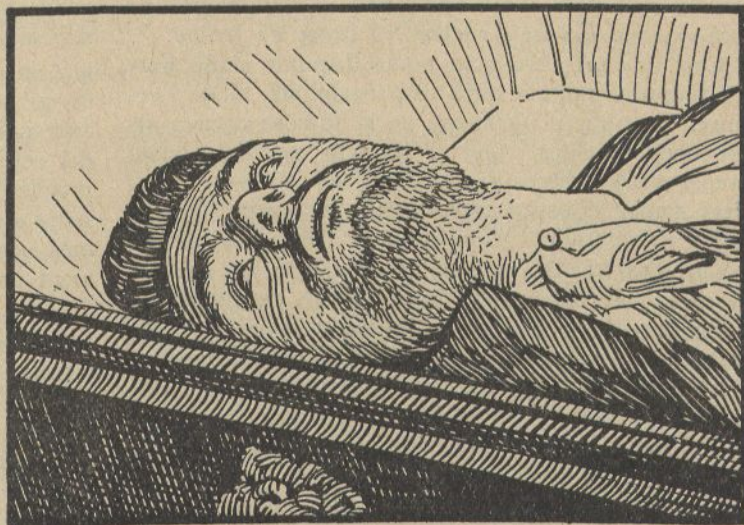
Vaticini encertat, que al cap de pocs dies havia de tenir confirmació plena, i ai, que torna a tenir-la, i amb més relleu que mai, vint-i-tres anys després! Jo aquell dissabte mateix, vaig sentir pronunciar el nom, com evocat per la consciència popular: Ferrer Guàrdia. Totes les maquinacions, les maniobres, les campanyes, l'agitació internacional, els debats parlamentaris, la tempesta exigint la revisió del procés, els intents de reivindicació, els homenatges, tot el que al voltant d'aquell nom s'ha fet de sorollosa apologia, no pot esborrar el fet de la consciència popular assenyalant el nom d'En Ferrer Guàrdia com el nom responsable del monstruós motí. Tots els esforços dels partidaris obcecats i dels amics d'última hora per a pledejar vanament la in-

MESTRE I DEIXEBLE

Francesc Ferrer i Guàrdia.
Fundador de l'"Escuela Moderna".

Propagandista revolucionari i sembrador de l'anarquisme. Francmaçó; membre d'alta graduació del Gran Orient de França. Processat per còmplice d'En Morral en 1906. Afusellat a Montjuïc el 13 d'octubre de 1909 com a cap del moviment revolucionari que esclatà amb incendis, assassinats i saqueigs del 26 al 31 de juliol del mateix any.

Mateu Morral i Roca.
Professor de l'"Escuela Moderna".

The most heartless assassin of the century. L'assassí més sense-cor d'aquest segle, segons *The Illustrated London News*. Anarquista fanàtic. Amic i col·laborador d'En Ferrer Guàrdia al davant de l'"Escuela Moderna". Llançà una bomba contra Alfons XIII i la seva consort el dia de les noces reials, 31 de maig de 1906, matant 23 persones i ferint-ne 108. Se suïcidà a Torrejón de Ardoz al cap de pocs dies, després d'haver matat un guàrdia jurat que l'havia descobert. (D'una fotografia del cadàver, publicada a *L'Illustration*.)

Programa d' sang: 1902 - 1906 - 1909

"Habrà sangre? — Sí; mucha."

Cual furias desencadenadas, como si de repente saliesen de sus tumbas los millares de víctimas gubernamentales, ávidas de venganza feroz, cual torrente devastador se echará la masa popular sobre cuantos obstáculos se le opongan a su reivindicación

suprema, y entonces sí que la sangre correrá y se desparramará por doquier.

¡Qué lamentos! ¡Qué imprecaciones tardías!"

Cero (pseudònim de Francesc Ferrer i Guàrdia)

Al periòdic revolucionari fundat per ell, *La Huelga General*, 5 gener de 1902, poc abans de la vaga general revolucionària de 17 febrer 1902, que produí nombroses víctimes. Al mateix número hi ha un avís de propaganda de l'"Escuela Moderna".

Enterrament de les víctimes de la bomba d'En Morral, a Madrid.

(Fotografia publicada a *La Hormiga de Oro*, 16 juny 1906)

nocència del revolucionari, queden sense valor davant del fet de pes i força molt més greu que les proves materials i els testimonis. *La convicció de tothom, que Ferrer Guàrdia era capaç de fer-ho.*

Cert que un altre nom podia disputar al de Ferrer Guàrdia aquesta dura responsabilitat: el de Lerroux. Cert que el demagog de la famosa arenga als "jóvenes rebeldes" amb l'allocució sacrílega havia preparat les masses per a totes les efervescències. Però també d'instint tothom veia en l'astut "Emperador del Paralel" l'oportunisme del polític murri, capaç d'excitar les masses i exasperar-les amb la promesa del botí, però capaç també de domar-les i dominar-les, i derivar-les i enganyar-les amb els recursos fallaciosos del polític més ambiciós que revolucionari. De fet En Lerroux era absent d'Espanya feia dies, i, observació que roman constatada en escrits contemporanis, moltíssims eren els qui creien — i no s'equivocaven — que si Lerroux hagués estat a Barcelona — ell que tantes vegades amb fanfàrria mitinesca havia amenaçat de fer "arder Barcelona por los cuatro costados" — no s'hauria produït la tràgica salvatjada, o bé no hauria passat d'un intent de poques proporcions. Però quant a Ferrer Guàrdia la cosa era distinta. Si la sinceritat revolucionària és un mèrit, aquest mèrit, però també aquesta responsabilitat, correspon a l'home que havia provat posar al servei d'una idea fixa revolucionària, moltíssim més radical que la d'En Lerroux, una activitat obstinada i fanàtica, una dèria monomaniaca. Ferrer Guàrdia, el nom del qual havia estat descobert al món pel flam i l'espetec terrible i enormement mortífer de la bomba d'intent regicida del seu col·laborador i deixeble Morral, s'havia revelat com un home en el qual la voluntat destructora no era una expansió mitinesca en vistes a l'especulació electoral, sinó la fredor dura i obcecada del doctrinari anarquista, apta per a la destrucció en grans proporcions.

Ferrer Guàrdia era això, als ulls de la gent, i encara que amic i per llarg temps camarada d'En Lerroux, en qui va rebre l'últim i explicable desengany dels polítics, era l'antítesi del cabdill del partit radical, i aquesta profunda divergència de temperament i de psicologia revolucionària, és explicativa de l'hostilitat constant entre republicans i anarquistes malgrat la col·laboració pràctica en molts casos, i també del fet eloqüentíssim que els lerrouxistes, segons consta sobradíssimament en el procés, es resistissin a secundar els designis d'En Ferrer Guàrdia, i en canvi tan amatents fossin a desentendre's d'ell i a comprometre'l davant els jutges militars.

El caràcter distintiu d'En Ferrer Guàrdia als ulls de la gent era l'eficàcia. La passió concentrada d'eficàcia revolucionària. Per això se'l va conèixer des del primer moment empunyant les dues armes de més terrible resultat destructor: la dinamita i l'escola. Aquella "Escuela Moderna", el títol de fundador de la qual s'estimen els ferreristes actuals com a definitiu del seu mestre, aquella "Escuela Moderna", de la qual, després d'haver ensenyat i educat els infants amb textos els més demolidors i negatius, sortia un professor per a llançar un explosiu material de terribilíssima potència damunt del Cap de l'Estat, sembrant la mort i la sang en proporcions d'infernàl eficàcia rarament assolides en atemptats

d'aquesta mena, aquella "Escuela Moderna" era el títol de capacitat que acreditava En Ferrer Guàrdia per a totes les audàcies destructores, per als plans més sinistres i de més enormes dimensions.

Aquesta capacitat d'En Ferrer Guàrdia per al mal, és ço que haurien de començar per negar els qui, amb quina temeritat!, volen demostrar la injustícia del seu càstig. Aquesta capacitat, que té un valor jurídic inestimable: el valor dels *antecedents*, pesa sobre el rostre del sentenciat de Montjuïc, amb ombra més negra encara que la seva culpabilitat materialment provada.

Però ço que als ulls de la gent vinculà de seguida amb el nom d'En Ferrer les escenes de bàrbar sectarisme, d'odi explosiu i furient contra la religió, aquella estulta i abominable derivació anticlerical i antireligiosa, decantació insospitada d'una protesta popular contra la guerra de Melilla i contra l'embarc de reservistes mullerats, protesta imbècilment descarrilada i desfogada contra les monges dels asils i els convents, contra les escoles religioses amb preferència inicial, contra tota paret religiosa, fos de temple imponent, fos de senzilla capelleta, contra tota persona i tota cosa eclesiàstica, contra els altars i les imatges i els ornaments, i més encara, contra cadàvers enterrats, que foren trets dels cementiris conventuals i passejades les mòmies pels carrers, en macabra i deshonorosa processó, mòmies que foren oi més de passejades profanades en el deliri de la bestialitat i la barbàrie; ço que vinculà, repeteixo, amb el nom d'En Ferrer Guàrdia l'especialitat antireligiosa de la folia desfermada de les turbes, fou l'ésser aquell llòbreg personatge la més radical encarnació de l'esperit anticristià a Espanya. Era el francmaçó típic i l'anarquista típic, i tota una vida esmerçada en la propaganda sectària per la paraula i per l'acció, i també en procurar-se per tots els mitjans sense escrúpols (cabals de Leopoldina Bonnard, pensió i llegat d'Ernestina Meunier) els ressorts econòmics per a la infausta sembrada, donava dret sobradíssim a què la consciència catòlica lligués amb el nus racional de causa a efecte aquella apoteosi d'odi nihilista, però d'especial nihilisme religiós, una carrera personal que a l'anihilació expressa del sentiment i de la idea religiosa era amb diabòlica pertinàcia dirigida.

Per això l'auca d'En Ferrer Guàrdia, que volíem i volem dibuixar i escriure, prologada per aquestes notes prefacials, exhalades del cor abundant, pel recent insensat homenatge del "Primer Ajuntament Republicà de Barcelona" envers qui, per expansió d'un sentiment satànic deshonorà i llançà l'oprobri de la barbàrie damunt de la ciutat, de cara al món, l'auca d'En Ferrer Guàrdia, que si Déu vol, farem algun dia, auca color de sang, d'aquella sang que en 1902 ell mateix avisà que rajaria, i que a dolls i a torrents ha rajat del seu nom molt més del que la gent pensa, aquesta auca, no composta amb calúmnies ni amb caricatures, com tantes auques anticlericals, sino amb textos i amb fotografies, ha de tenir per conclusió general l'actitud que en síntesi la consciència cristiana de Catalunya, d'Espanya i de tot el món ha de guardar envers el nom damnat de Francesc Ferrer i Guàrdia. L'actitud expressada pel dit assenyalant amb fixesa viril i sostinguda: l'energia constant d'un sempitern "*Jo acuso!*".

La Setmana Tràgica

(26-31 juliol 1909)

És oportú, per record dels qui no visqueren aquells dies vergonyosos i terribles, dies de dol i deshonra, per revivar la memòria dels qui hagueren de passar-los, i per a explicar-ho a la gent jove que per l'edat no s'hi pogué trobar, fer almenys un brevíssim inventari, una llista compendiosa, que resumida i tot serà llarguíssima, dels incendis i devastacions de què foren objecte els edificis religiosos, especialment esglésies i convents, per les turbes anticlericals posant en pràctica les prèdiques i propagandes revolucionàries desfrenades de molts anys en aquella banda, treballades per l'actuació anarquist, responsable de la qual era el capítol indiscutible dels anarquistes a Barcelona, Francesc Ferrer Guàrdia, afusellat per la seva participació en els fets amb caràcter de cabdillatge, i la culpabilitat del qual (compartida en tot cas amb En Lerroux) és tan evident que negar-la seria negar la relació natural i positiva de causa a efecte, de sembra a fructificació, d'apostolat teòric a realització pràctica.

Convent de Monges Arrepentides o Magdalenes. (*Carrer de València, xamfrà Mun-taner.*)

Mentre estaven en el chor resant, fou assaltat el convent, i després durant diverses escomeses destruïren l'església i el convent, i quedaren en tan ruïnós estat que s'hagueren de demolir totalment els edificis. A més, fou profanat el cementiri conventual, al qual pertany la fotografia del present número.

Església de Sant Cugat. (*Carrer de Carders.*)

També hi calaren foc i, a més dels molts desperfectes que sofrí l'església, quedà destruït l'arxiu, molt ric en documentació i en nombrosos objectes artístics. Tragueren fora les imatges, que foren profanades. L'altar major, que contenia nombroses relíquies, fou destruït totalment, i només se salvà, gràcies al coratge del sagristà, l'urna històrica amb les restes del Sant Màrtir. La volta de l'absis s'enfonsà, i quedaren només les parets malmeses, i la volta de la nau, en perill de desplomar-se, hagué d'ésser desfeta i reconstruïda. com passà a la major part de les esglésies incendiades.

Col·legi de Sta. Teresa, del Camp d'En Gras-sot.

Aquest col·legi estava dedicat a l'ensenyança gratuita. Quedà convertit en un munt de runes, i es realitzaren les més grans profanacions durant l'incendi.

Convent de les Germanetes de l'Assumpció.

Fou cremat i devastat tot, casa i jardins. Es dedicaven a l'assistència de malalts pobres.

Església parroquial de Santa Madrona i Tenència de Ntra. Sra. de Lourdes. (*Poble Sec.*)

Les dues esglésies foren víctimes de l'incendi i

quedaren una i altra en estat de desolació. No quedaren altars, ni ornaments, ni cap objecte.

Asil i església de la Granja Experimental.

El foc no va deixar res en peu; entre altres barbaritats afusellaren algunes imatges.

Hi havia asilades un centenar de noies orfes i es donava classe gratuïtament a alguns centenars de nenes del barri.

Església parroquial i Centre Catòlic de Pequin.

Després de cremar-ho tot, varen obligar alguns veïns, que havien recollit alguns objectes religiosos, a tirar-los al foc si no volien veure cremar les seves cases.

Col·legi-Convent de les Monges Franciscanes, del Poble Sec. (*Carrer de Blasco de Garay.*)

En aquesta casa es donava instrucció gratuita, entre les classes de dia i de nit, a unes 350 nenes.

Les monges hagueren de fugir de les cases on s'havien refugiat, car amenaçaven calar-hi foc. (El senyor Lerroux, en el discurs de Càceres, l'any passat, va dir que els revolucionaris de la Setmana Tràgica *respectaven les vides*. L'expulsar les religioses de casa seva, i l'impedir que poguessin trobar estatge, o sigui perseguir-les de refugi en refugi, no sabem quina denominació té en la mentalitat del senyor Lerroux (1).

Convent i església dels Mínims. (*Guinardó.*)

A més d'aquests edificis, que foren saquejats i incendiats, fou destruïda la biblioteca salvada l'any 1835; hi havia còdexs i llibres de molt valor artístic i històric.

Convent i església de Serventes de Maria. (*Carrer de la Universitat, ara Enric Granados, entre Plaça Letamendi i carrer de València.*)

Aquestes monges, dedicades a la vetlla de malalts, foren víctimes del saqueig i de l'incendi.

Entre altres coses, es conta que els incendiàries es vestiren amb ornaments sagrats i, així vestits, ballaren entremig de riotes.

Església parroquial de Sant Martí de Provensals.

Fou cremada l'església i la rectoria, i estigueren en perill de morir en l'incendi el rector i el vicari.

Església dels PP. Camils o dels Agonitzants. (*Carrer més Baix de St. Pere.*)

Fou assaltada al crit donat pel capità de les turbes: "Destruïu i assalteu també aquesta església i cremeu fins el copó amb les seves formes."

A moltes de les imatges els fou tallat el cap i

(1) CATALUNYA SOCIAL. Núm. 533. 10 octubre 1931.

en fer caure un Sant Crist deien: "Si eres Déu salva't a tu mateix."

Església de Ntra. Sra. de l'Ajuda. (*Carrer més Baix de St. Pere.*)

Aquesta església fou destruïda en bona part pel foc. Es cometeren in comptables profanacions. En ple carrer, amb una maça, s'estavellà el cap del Sant Crist. Entre altres coses, es destruí la biblioteca.

Església del Seminari Conciliar.

Es calà foc a la capella i es destruí, entre altres coses, una bella imatge de la Verge, de Vallmitjana.

Església i residència de Sant Felip Neri. (*Gràcia.*)

Fou cremada i devastada i els Pares tirotejats en fugir saltant parets.

Església parroquial de Sant Joan de Gràcia.

Fou un dels temples que sofrí més del foc, car tot quedà destruït.

Asil de la Sagrada Família. (*Clot.*)

Es pogué aturar de moment l'entrada dels incendiaris dues vegades, amb la protesta d'algunes dones que deien que si ells eren covards ja en buscarien que no en fossin, però a l'últim fou devorat per les flames, després de mil profanacions.

Església parroquial de Sant Pau del Camp.

Es posà foc a la rectoria i a les escoles, que resultaren malmeses. A l'església el foc féu poc de mal perquè aviat es presentà la força pública.

Asil del carrer d'Aldana.

En aquest casal s'acollien més de 600 infants.

Fou saquejat i després incendiat, als crits de: "Fora les monges! Visca la República!" Entre els assaltants, n'hi havia alguns que hi havien tingut els fills guardats. (Vegeu la fotografia insertada en el present número.)

Església parroquial de Sant Andreu de Palomar.

A més dels greus perjudicis causats a l'església, fou destruït pel foc un arxiu riquíssim, belles joies litúrgiques, una biblioteca de més de 8.000 volums i in comptables objectes antics, que constituïen un interessantíssim museu local, amb diverses seccions d'escultura, monedes, etc. Fou cremat el famós Sant Crist de la guerra dels Segadors, del qual es parla en la cançó patriòtica.

Convent de "Monte Sion". (*Rambla de Catalunya.*)

Van intentar calar foc al convent, però solament ho aconseguiren en la casa del capellà i en la porteria.

Convent de Beates Dominiques. (*Carrers de Roger de Flor i Mallorca.*)

Fou horriblement destruït.

Obriren disset sepultures i desenterraren els ca-

dàvers, que després foren profanats de mil maneres, jugant a pilota amb els cranis i arrossegant pels claustres i els carrers un cadàver enterrat de pocs dies.

Col·legi de Ntra. Sra. de Loreto. (*Carretera de les Corts de Sarrià.*)

Incendiaren i destruïren els edificis escolars i l'església, i fins trencaren els arbres de l'hort i les eines de conreu. Tres dies després de l'incendi encara sortia fum. Els pilots de llits de ferro de les alumnes, desplomats pels pisos esfondrats, feien una muntanya en la planta baixa, com es pot veure en les fotografies que es prengueren. (Arxiu Mas).

Església, Col·legi i Casa-Missió dels Missioners Fills de l'Immaculat Cor de Maria. (*Gràcia, camp d'En Grassot, avui carrer del P. Claret.*)

La fundació del venerable fill de Sallent i Arquebisbe de Santiago de Cuba. Donaven educació a 300 nois, gratuïta a molts d'ells, i també tenien classes dominicals per a obrers. De les escoles no quedà pedra sobre pedra. L'església fou totalment cremada i profanada, i corregué la sang d'alguns Pares Missioners. El P. Vergés fou agredit a trets i va quedar amb un ull buidat. El P. Ferrant fou ferit del braç i caigué en mans dels incendiaris. Fou també escomès a trets el P. Ferrés, que se salvà miraculosament.

Escoles obreres de Jesús Maria. (*Sant Andreu de Palomar.*)

Feia un any i mig que s'havia inaugurat l'edifici, construït expressament per a Escoles nocturnes gratuïtes i Dominical d'obreres, per les Religioses de Jesús Maria, on es donava assistència a més de 500 alumnes. El saqueig fou tan greu i escandalós que fins amb carros s'emportaven els matalassos i els llits. Després vingué l'incendi, que malmenà l'obra bastida de bell nou.

Convent i Col·legi de Ntra. Sra. del Sagrat Cor. (*Carrer de Rosselló, xamfrà Mun-taner.*)

Hi calaren foc a dos quarts d'onze, i a un quart de dotze, d'aquell grandios edifici només en quedaven les parets mestres. Entre l'incendi i el saqueig la ruïna fou tan completa, que els Pares quedaren tan absolutament espoliats, que hagueren de captar fins les robes interiors i el calçat. Solament pogueren salvar el Santíssim i la venerable imatge de la Verge.

Pares de la Sagrada Família. (*Casa Matriu de Sant Andreu.*)

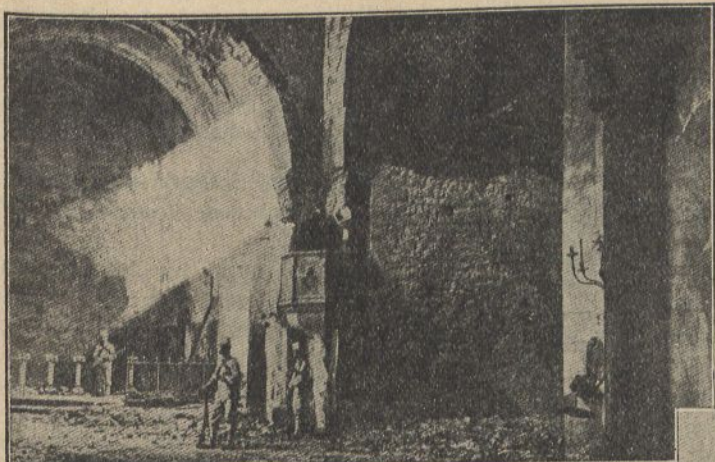
Era la primera casa fundada pel P. Mañanet, el gran apòstol de l'ensenyança, i va cremar l'edifici per tots quatre costats. Anex hi havia un bell jardí i un hort, i els arbres foren tallats pels revolucionaris. Tan furient era el foc que les flamarades s'aixecaven a gran altura, emportant-se restes de llibres i de fustes, que anaven a caure enceses a gran distància.

Col·legi-Taller del Nen Jesús. (*Les Corts.*)

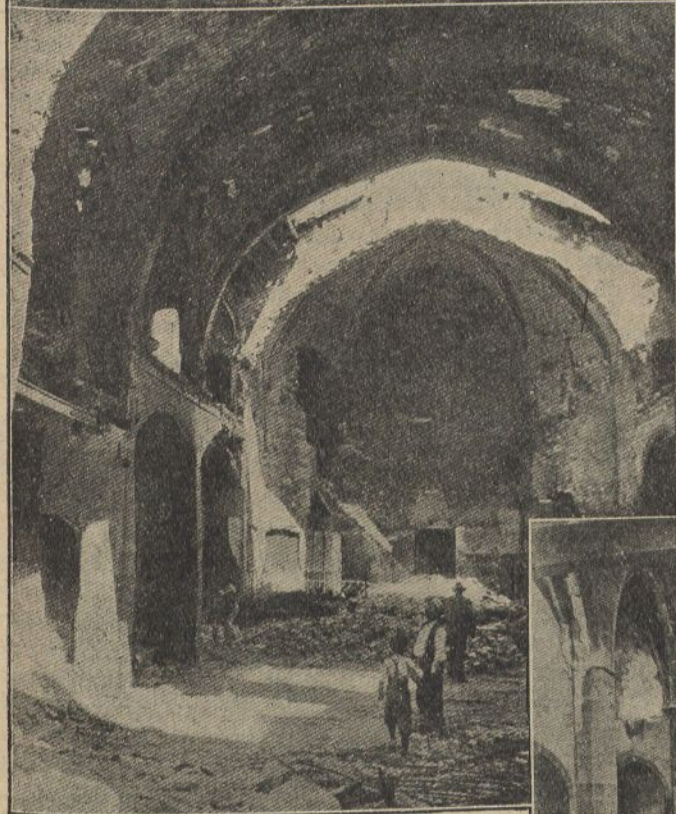
Era també dels Pares de la Sagrada Família, que

VISIONS TRÀGIQUES

Alguns dels 60 edificis religiosos devastats i incendiats a Barcelona del 27 al 31 de juliol de 1909, fotografiats després del pas dels vàndals

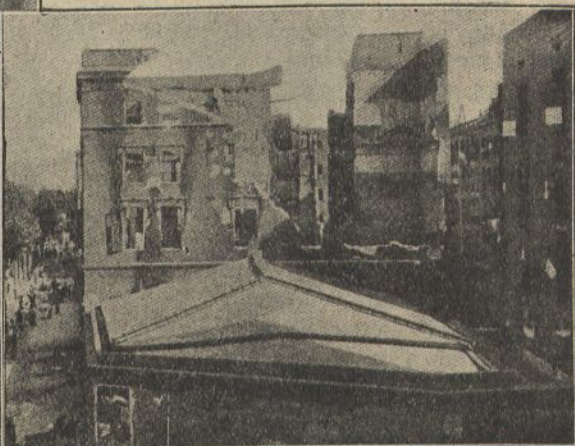

L'església de Sant Pere de les Puelles.

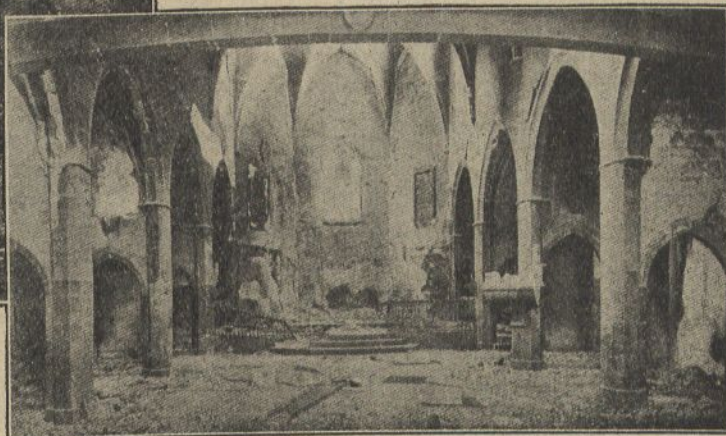

L'església del Convent de les Jerònimes.

(Fotografies publicades a
La Hormiga de Oro, 1909)

*El col·legi de les Escoles Pies de Sant Antoni.
vist des del carrer de la Cera.*

L'església de Sant Antoni Abat.

(En l'altar major hi havia el famós retaule d'En Pau Vergós, compost de deu meravelloses taules (vegeu la portada del present número.)

UN PROGRAMA REALITZAT

«Abolición de todas las leyes existentes.
Expulsión o exterminio de todas las Comunidades religiosas.
Derribo de las iglesias.»

De la circular n. 1, trobada entre els documents d'En Ferrer Guàrdia. (Volum del procés, p. 173.)

en aquells dies tràgics veieren destruïdes pel foc dues de les tres fundacions que tenien a Barcelona, i amenaçada la tercera, (l'escola del carrer de Sant Gil, que es va salvar de l'incendi només que per les protestes dels veïns immediats, pel temor que es propagués el foc a casa llur.) Un home amb una bandera negra va saltar la tàpia, i destroçades les portes, penetraren els incendiàries, devastant-ho tot, fins les plantes i arbres del jardí, i en pocs minuts l'edifici era devorat per les flames.

Casa Noviciat i Provincial dels Germans Maristes. (*Sant Andreu de Palomar.*)

Hi havia centralitzat el servei de material d'ensenyança i aprovisionament per a tots els col·legis d'Espanya pertanyents a l'orde. Era un grandios edifici amb magnífica església, dels quals no queda res, perquè no foren reedificats. Començaren per ésser expulsats de la casa el Superior d'Espanya, Germà Floribert, que amb altres hagueren d'anar errants per les muntanyes fins arribar a Granollers, on foren rebuts a trets, i fou ferit de dues bales al coll el Germà Agapit. Els fugitius hagueren de passar la nit al bosc fins arribar a Centelles i Vic. L'incendi dels Maristes de Sant Andreu fou tan complet com el del Poble Nou: només en quedaren unes parets fumejants

Patronat Obrer de Sant Josep del Poble Nou (*Germans Maristes.*)

Fou devastat i cremat completament, i allí és on foren agredits a trets els professors, i on va morir assassinat a traïció l'intelligent pedagog Germà Lycarion, un dels tres eclesiàstics que donaren per Déu la sang i la vida en els dies mateixos de la Setmana Tràgica (perquè després, i a conseqüència de ferides, espants i depressió moral altres en sucumbiren). En el número de CATALUNYA SOCIAL dedicat als màrtirs d'aquell trist esdeveniment (núm. 533, 10 octubre), publicàvem el retrat i una extensa notícia sobre aquell mestre sacrificat per les ires sectàries. El Germà Hipòlit, company del mort, fou també tirotejat i tocat lleument, i se salvà sota la protecció de la Creu Roja, un membre de la qual li digué: "Ajegui's i faci el mort."

Convent de Caputxines del Camp d'En Galvany.

Avui dia costa de reconèixer el lloc on existí aquell convent, que fou escena de bàrbars episodis. En quedà encara alguna llenca de la paret de tanca a l'extrem del carrer d'Urgell, passada la Diagonal. El seu portal fou divulgat per les fotografies, amb les mòmies, a banda i banda, de les monges desenterrades del profanat cementiri conventual. També allí fou perseguida i brutalment despullada una monja, que va intentar salvar alguns valors de la comunitat, després d'haver estat a punt de morir asfixiada per la fumera.

Carmelites Descalces de Gràcia.

Es dedicaven a l'ensenyança i a vetllar malalts. De l'església no en quedà ni rastre, i corregueren gran perill diverses religioses que no volgueren sortir per no abandonar una germana greument malalta.

Pares Franciscans de Sant Gervasi. (*Carrer de Santaló.*)

Fou la comunitat que oferí al Senyor una víctima preciosa, la del Superior, Rev. P. Ramon M.ª Usó, mort a trets quan sortia del convent (l'últim de tots) amb el P. Francesc Bragulat, de company. Al nostre número d'octubre de l'any passat, esmentat altres vegades, publicàvem el retrat i una nota biogràfica del màrtir. La residència va quedar totalment destruïda per l'incendi, com també l'església, que era llavors sufragània de la Bonanova, i dedicada a Sant Magí.

Orfanat de Sant Josep (Germans de la Sagrada Família.) (*Carrers de Roger de Flor i Provença.*)

És una de les pàgines de major oprobí d'aquells dies vandàlics. En deien el "convent blanc", de tanta netedat interior unida a la blancor externa dels murs, i servia d'asil a prop de cent criatures òrfenes. La Superiora va intentar salvar l'asil ensenyant a les turbes les nenes recollides, totes elles de famílies pobres. Els revolucionaris anaven a cedir, però foren les bandarres que els acompanyaven les qui els esperonaren i empenyeren a l'assalt i a l'incendi, insultant-los si no ho feien. Tot fou cremat, destroçat i robat, i la comunitat va quedar fugitiva i arruinada.

Les Escoles Pies de Sant Antoni.

Era la casa mare de l'Escola Pia a Catalunya, i merescu els honors de començar-se en ella l'incendi i la destrucció, el trist dimarts, 27 de juliol, al migdia. L'església era l'històric temple de S. Antoni Abat, que estatjava les deu taules del Vergós, joies del patrimoni artístic fetes cendra pels bàrbars. L'església va quedar feta un pilot de runes (vegeu la fotografia, que com tots aquests documents dona amb prou feina idea de la desolació dels temples saquejats, consentides i amenaçant ruïna les parets i les voltes que s'aguantaven sols per la inèrcia, castigades per la violència del foc, i que havien d'ésser després enderrocades pel perill d'esfondrament). Els Pares Escolapis, agafats de sorpresa, es refugiaren en els pisos alts i hagueren de fugir, pel perill d'asfíxia i de perdre la vida. En sortir, hagueren d'escapar-se entremig de les turbes, i se salvaren enmig d'engoixes mortals; alguns d'ells foren agredits i escaparen per miracle. Els revolucionaris de 1835 respectaren Sant Antoni i tots els col·legis d'Escolapis que existien. Els de 1909, pels Escolapis començaren. Per alguna cosa hi havia pedagogs racionalistes al davant del motí.

La destrucció dels dos edificis de l'Escola Pia de Sant Antoni, que entre tots formaven quatre cossos, i amb l'església cinc, és una de les més colpidores escenes d'aquell negre drama. Es destruï una biblioteca copiosa, col·leccions riquíssimes, les escoles nocturnes obreres: tot s'ho menjaren les flames, i una paret partida i mig penjant (veure la fotografia) era com el signe tràgic de l'esgarriós atemptat contra Déu i contra la civilització.

El magatzem d'alcohols de la casa Tortras al carrer de la Cera, per haver corregut l'infundit que tenia una mina que comunicava amb els Escolapis, fou incendiat.

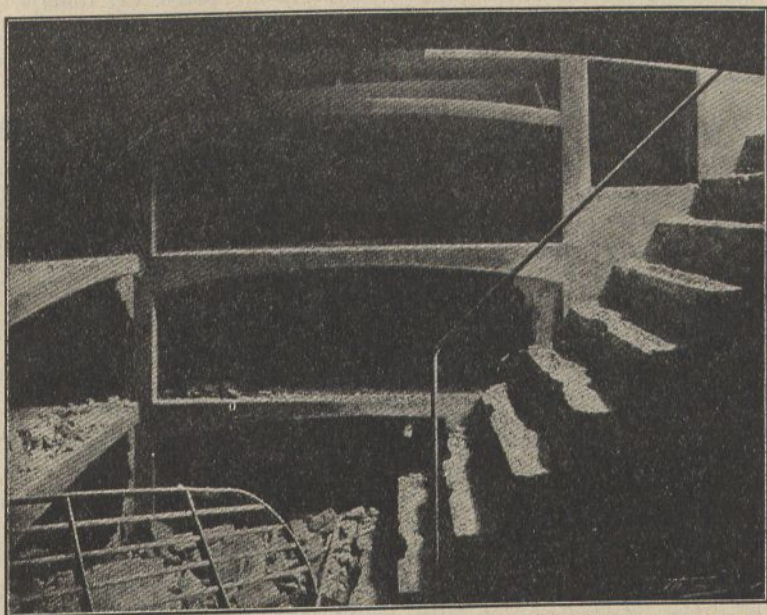
Església parroquial de Sant Pere de les Puel·les.

És un dels temples més antics de Barcelona, perquè la seva primitiva capella data de l'any 800, erigi-

EL RASTRE DE LA BÈSTIA SALVATGE

(The track of the wild beast)

Amb aquesta terrible i justíssima frase encapçalava *The Illustrated London News*, de Londres, una pàgina gràfica d'informació dels fets vandàlics de Barcelona. Els qui deshonoraren Barcelona davant del món civilitzat hem de retre homenatge?

Cripta amb enterraments saquejada al Convent de les Magdalenes.

(Fotografia publicada a *Il·lustració Catalana*, 1909)

Una obra de Donya Dorotea de Chopitea devastada per les fúries anticlericals

Les Sales d'Asil del carrer d'Aldana després de l'incendi.

(S'hi recollien set-centes criatures d'obriers mentre els seus pares treballaven.)

(Clixé Arxiu Mas)

da per Ludovic el Piadós. Ço que tants segles respectaren, els revolucionaris ho van destruir en una sola nit! (1). El vicari i un altre capellà, que sortien, foren escomesos a trets, que per fortuna no els tocaren. Fou trencada a cops de martell la pila baptismal on havia estat batejat Sant Josep Oriol. L'incendi fou tan terrible i destructor que l'edifici hagué d'ésser totalment reconstruït i restaurat, i s'enderrocà l'històric "campanar dels ocells" edificat sobre la volta, i es va donar un pla distint a l'església nova, que amb prou feines recorda la d'abans de l'incendi. Els capitells bizantins, d'inestimable valor arqueològic, mostres entre les més antigues de l'art cristià a Catalunya, pogueren ésser conservats. Les escenes de profanació, violència i sacrifici a què van donar lloc l'assalt i incendi de Sant Pere esgarriren encara els veïns d'aquells barris en recordar-les. Foren destruïts també interessants sepulcres dels segles XIII, XIV i XV.

Capella de Marcús. (*Carrer de Carders.*)

Fins aquesta humil capelleta, testimoni dels segles i unida a les antigues tradicions dels *Correus de cavall*, que conserva encara vestigis romànics en els murs (les arcuacions lombardes), fou objecte del saqueig més bàrbar el dimarts, 27, i de l'incendi més brutal l'endemà, dimecres, 28. En altre lloc del present numero un testimoni presencial en parla. Fou destruïda la imatge de la Mare de Déu de la Guia; altres sants foren trets a la placeta i cremats allí, i per dins quedaren solament les quatre parets buides. (Es reconstruí després l'interior i la típica teulada voladissa de l'atri, afegint-s'hi l'actual reixat de ferro.)

Mares Escolàpies del Camp de l'Arpa.

S'introduïren de nit les turbes i calaren foc a l'església i al convent, amb una despesa extraordinària de petroli. En un instant es veieren les flames sortir per les obertures del col·legi i per la coberta de l'església. El robatori, l'incendi i el saqueig continuaren encara durant tres dies més, i l'edifici va quedar totalment destruït, i és horrorós el record de les profanacions d'imatges, que un bandit llançava al foc cridant: *Mori!*, i contestant *Mori*, les turbes.

Mares Concepcionistes. (*Carrer de València, prop de la Rambla de Catalunya.*)

Un testimoni en parla en altre lloc d'aquest número. És una congregació dedicada principalment a l'ensenyança i li són confiades les Missions de Fernando Poó en la seva part femenina. Segurament és l'edifici religiós més cèntric dels que foren devastats pel saqueig i les flames, fora del de "Mont Sió", situat en la mateixa Rambla de Catalunya, on, avisades les forces, no prengué peu l'assalt. Però el convent i l'església de les Concepcionistes no tingueren aquesta sort, i cinc vegades en una nit les turbes hi entraren, i encengueren i atiarren el foc fins a obtenir que s'abrandés l'església i que del gran convent de construcció moderna no quedessin més que les ruïnoses parets.

Església parroquial de Santa Maria del Poble Nou.

També aquí fou exaltada la catàstrofe amb el sa-

crifici d'una víctima, el Rector, Rev. Dr. D. Ramon Riu i Ceriola, mort asfixiat en el soterrani on es va refugiar, en companyia del vicari Rev. Jaume Oliveres, qui pogué salvar-se després d'algunes hores de mortal angoixa, restant-ne malalt per la vida. Al diverses vegades esmentat número de la nostra revista del 10 d'octubre de l'any passat en parlàvem, publicant-hi l'efígie del màrtir, qui després de mort fou descobert per les turbes, arrossegat i objecte de profanacions brutals. Temple i rectoria foren totalment destruïts per les flames.

Església parroquial de St. Joan d'Horta.

És una de les esglésies més humils en què recordem haver oït missa. Era una vella i petita esglesia (situada lluny del bell temple actual construït de nou). Malgrat la seva modèstia i rusticitat fou bàrbarament incendiada i destruïda.

Convent de les Jerònimes i Parròquia del Carme.

Per a donar idea de la grandària de l'edifici destruït i de les seves dependències basti advertir que sols una petita part del solar és ocupada per la nova i bella església parroquial feta construir pel Bisbe Laguarda i dirigida per En Pericas. El passatge obert, i totes les cases noves, cotxeries, etc., formaven part del clos. La seva immediació als Escolapis de Sant Antoni va atorgar al convent de les Jerònimes la trista sort d'ésser la víctima segona de les turbes anticlericals. L'edifici destruït era l'antiquíssim Hospital de Sant Matias, que les religioses Jerònimes habitaven del del segle XI. Un dibuix d'En Soler i Rovirosa fet l'any 1870 (1) i les fotografies tretes després de la crema, una de les quals reproduïm ací, són els únics documents que resten de l'antic cenobi fet cendra i runa pels vàndals contemporanis.

Com a torna, els revolucionaris desallotjaren i cremaren una casa veïna, on vivia un modestíssim industrial, pel delictes d'ésser propietat de les Jerònimes.

Centre Catòlic de Santa Madrona. (*Carrer de Tàpies.*)

Foren cremats l'escenari i la sala d'espectacles, i després els pisos de veïns coneguts com a catòlics, els mobles dels quals (després de robats tot ço que era portàtil) foren llançats al carrer i abrandats en foguera.

Convent de Valldonzella. (*Carrers de Valldonzella i de Ponent, avui Joaquim Costa.*)

Ocupava el solar de l'avui Teatre Goya. Passatge Torres Amat, impremta Elzeviriana i Oficines Funeràries de la Casa de Caritat Recordem la intensitat de la foguera, aquella columna de foc en la nit del 27 al 28, que dominava totes les altres! Residia allí la comunitat de la qual fou confessor el Dr. Torras i Bages, i entre els records perduts per sempre en l'històric edifici, arxiu i església, es perdé la relíquia preciosa d'un braç del Príncep de Viana!

Escoles Salesianes del Carrer de Manso.

No hi valgué el caràcter especialment obrer de l'ensenyança salesiana. L'edifici fou impiament incendiat i totalment destruït el material.

(2) *El Correo Catalán* (22 agost 1909). De les ressenyes publicades per l'esmentat diari en aquella època extreiem la major part de dades d'aquesta brevíssima referència dels edificis incendiats.

(3) *La Veu de Catalunya*. 3 agost 1909.

A més, la llista tràgica registra molts altres edificis incendiats i destruïts dels quals no tenim detalls a la mà:

Col·legi de Germanes Dominiques de l'Assumpció. (*Rambla d'Horta.*)

Esclaves del Sagrat Cor. (*Carrer de Sant Joaquim, Poble Sec.*)

Salesianes del Col·legi-Taller de l'Infant Jesús. (*Carrer del Carmel, 49. Les Corts de Sarrià.*)

Germanes Agustines. (*Xalet de St. Dimas, carrer de Tapióles, 10. Poble Sec.*)

Assumpcionistes, del carrer de Tapióles.

Salesianes, del carrer de Sepúlveda.

Franciscanes, del Poble Nou. (*Rambla del Triomf.*) Escoles gratuïtes.

Franciscanes de Nostra Senyora de Jerusalem. (*Carrer de Sant Elías.*)

Germanes de la Doctrina Cristiana. (*Carrer de Sarrià.*)

Pares Paüls. (*Carrer de Provença.*)

Parròquia dels Angels (en part solament.)

Centre Catòlic de Sant Pere Claver (*Sagrera.*)

Centre Catòlic de Jesús Maria (*Rambla de Santa Eulària, 126.*)

Centre Catòlic de les Dames Catequistes (*carrer de Venero, 4, Poble Nou.*)

Total: 60 (salvat error).

A més foren devastats o incendiats una fàbrica d'electricitat a la Travessera de Gràcia, el Magatzem Tortras del carrer de la Cera, i algunes cases particulars.

Fora de Barcelona foren destruïts els següents edificis religiosos:

GRANOLLERS. — Convent i església dels PP. Franciscans Conventuals. El temple estava dedicat a la Mare de Déu de Monteserrat.

SABADELL. — Fou totalment incendiada i destruïda l'Església parroquial de Sant Fèlix, i amb ella moltes joies d'art. Desenterraren les despulles del bisbe francès Alet, i les passejaren pels carrers. Era un emigrat de la Revolució Francesa. — Fou saquejada la **Residència dels Pares de l'Immaculat Cor de Maria.**

MANRESA. — Les turbes destruïren pel foc el **Col·legi-Convent de les Monges de la Companyia de Maria**, on assistien unes 800 nenes que rebien instrucció gratuïta; el **Convent de Monges Caputxines**, i el de les **Serventes del Sagrat Cor**, on hi havia establerta una guarderia de nens i un asil per a obreres.

Les pèrdues artístiques

Ens limitarem a copiar el que diu F. Carreras i Candi en la *Geografia General de Catalunya*, volum

de la *Ciutat de Barcelona* (1): "Retraurem tan sols lo principalment perdut, que dona bona idea de la magnitud del desastre artístic: als Escolapis, el famós retaule de Sant Antoni Abat, del segle xv, atribuït a En Pau Vergós, format per una taula central, sis laterals, una de remat sobirà i un bancal amb sis compartiments; la biblioteca tota dels Mínims de Sant Francesc de Paula, salvada en 1835 i instal·lada al petit convent del Guinardó; l'antic arxiu de Valldonzella i molts llibres, manuscrits i objectes notables que allí es guardaven procedents de Poblet, com el braç del Príncep de Viana, el mantell de la Reina Margarida de Prades, un crucifix d'èban i bronze, que fou de Pere d'Aragó; antigues casulles i ornaments sagrats; dos grans reliquiàries, etcètera; a Sant Pere de les Puelles, les famoses imposts carolíngies i antiga volta que sostenien i es suposava amb raó pertànyer a la vella església de Sant Sadurní de Tolosa i l'antic campanaret gòtic dit *dels Ocells*. A les Jerònimes l'arxiu i diferents retaules, assenyaladament un tríptic, del segle xvi, representant l'Adoració dels Reis, que figurà, en 1902, a l'exposició d'art antic de Barcelona; dels altres retaules diu la revista *Estudis Universitaris Catalans* que tenien les següents representacions: "Santa Faç" (fons daurat); Mare de Déu alletant son Fill; "Aparició de Sant Jeroni"; "Sant Jeroni treu l'espina del lleó"; "Santíssima Trinitat"; "Miracle de Sant Jeroni salvant dos homes penjats"; "Sant Antoni de Pàdua voltat de representacions dels seus miracles"; "Mort de Sant Esteve"; "Carrer d'Amar-gura" i encara d'altres (v. IV, any 1910, p. 121). A Sant Andreu de Palomar, el Sant Crist que en la revolta de 1640 dugueren els Segadors per senyera, una creu gòtica d'argent del segle xv, un museu d'art antic instal·lat en cinc sales, damunt les voltes del temple. A la capella d'En Marcús, un dels bancs dels correus de cavall, del segle xvii, etc."

(1) Nota 2460. Pàg. 926.

Si patiu d'**ASMA**

proveu els

PAPERS i CIGARRETS

del **Dr. ANDREU**

Calmen els accessos a l'instant.

CAMISERIA - CORBATERIA - MITGERIA - GÈNERES DE PUNT

MAS i ROCA
CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, Portaferriça, 26 - Telèf. 17642 - BARCELONA - 16, Fontanella, 16 - Telèf. 12211

Carnet setmanal

El Govern, fracassat. — El debat de les Corts Constituents, promogut el dia 22 amb motiu d'una proposició demanant l'establiment del Tribunal de Garanties Constitucionals, que preceptua la Constitució, va donar lloc que es mostrés la feblesa que afecta ja el Govern.

Els diputats que demanaven el Tribunal deien que el país està tip i cansat de no tenir garantia jurídica de cap mena, ja que a base de la llei de Defensa de la República, la Constitució està en suspens i cap ciutadà no pot tenir garantia respecte dels seus drets civils i polítics. Afegien que el ministre aplicava la llei com volia, arbitràriament, i la millor prova d'això estava en el fet que el Govern es negava a portar a la Cambra els expedients dels deportats i d'altres, fills tots de la llei de Defensa susdita.

El resultat d'aquesta anormal situació no és altre que el de tenir una Constitució i no aplicar-la; trobar-nos sota una política merament arbitrària i, per tant, sense garanties de dret. No era pas aquest el panorama del règim jurídic que havia de representar la República, evidentment.

A més, el Govern té en realitat derogada la Constitució. Però quan arriba un moment que el propi Govern jutja convenient, llavors invoca la Constitució. Per exemple, el senyor Azaña digué que els drets constitucionals es trobaven negats per la llei de Defensa i que, per tant, la Constitució resultava inútil. En canvi, quan es defensava dels atacs al Poder judicial, afirmava que ell no governava amb llibres ni tractats de filosofia sinó a base únicament de la Constitució. En què quedem? ¿Es vigent o no és vigent la Constitució?

Ara mateix, per a presentar el dissortat projecte de Congregacions i Confessions religioses s'invocarà l'article 26 del text constitucional (encara que el projecte no li guardi cap respecte). I llavors hi haurà Constitució i caldrà complir-la, segons ells. Però quan es tracta dels drets dels ciutadans, de la independència del Poder judicial, etc., no hi ha Constitució, o bé aquesta pot ésser deixada de banda.

Tot això acusa una marcada feblesa en el Govern. Tots aquests ressorts i aquestes arbitriarietats no són pas filles de la força que donen la raó i el dret; són resultat de febleses de tota mena i de l'esperit decaigut i las. I la mateixa posició del senyor Azaña en aquella sessió, invocant la força per damunt del dret i dient que s'havia de governar, no pas de care a la pàtria ni als ciutadans, sinó de cara al règim i als seus adherits, manifestament és, altra prova de la debilitat interna que posa, en algun moment, accents de dictador en la veu de l'home que

encarna el poder executiu i fins tots els poders. Fou oportuna en aquest sentit aquella veu que es va alçar dient que així ho feia Primo de Rivera, ja que realment assenyalà la mesura de l'actitud del Govern. Quan els ressorts del dret no es manegen convenientment, les actituds de la força els vénen a substituir. Però aquestes actituds poden ésser merament temporals, perquè si passen d'aquí es converteixen ja en quelcom que afebleix en lloc d'enfortir.

¡I pensar que el dia 9 de desembre portarem ja un any de Constitució sense que els ciutadans n'haguem vist la seva aplicació per cap costat! ¡Això sol és una prova de feblesa, si d'altres no n'hi haguessin de ben significatives!

El Parlament de Catalunya. — Quedarà format per quatre partits exclusivament: Esquerra Republicana, amb seixanta sis diputats; Lliga, amb catorze o quinze diputats; Unió Democràtica, amb un diputat; i Acció Catalana, amb un diputat. És a dir, una majoria immensa d'Esquerra davant d'unes minories reduïdes.

Si del nombre passem a la qualitat, les coses ja canvien. Tots els diputats de minoria són gent preparada, tècnica inclús, políticament exercitada. En canvi, la majoria comptarà amb un nucli de gent selecta (no més enllà de quatre o cinc noms) i amb una massa formidable composta del rebuig de moltes classes. Fins i tot "L'Autonomista", periòdic gironí d'Esquerra, ha hagut de confessar la mala qualitat de molts dels seus diputats, encara que tenint l'esperança que ja s'entrenaran... a costa de Catalunya, naturalment.

Què en sortirà d'aquest garbuix? És de creure que l'Esquerra s'adonarà de la seva immensa responsabilitat i procurarà fer les coses millor de com les ha fetes fins ara. Però no esperem massa confiats en aquesta esmena. Ha estat el propi President de l'Esquerra qui ha dit que ells faran el que voldran, ja que compten amb la confiança de Catalunya!

La confiança de Catalunya? Si ens entreteníem sumant els vots donats a l'Esquerra pels catalans i els donats als altres partits aviat veuríem com els últims sumen més que els primers; i que, en conseqüència l'Esquerra no representa la majoria dels catalans. Per tant, és equivocat dir que tenen ells la confiança de la majoria dels catalans. I si el règim electoral hagués estat menys absurd del que ha estat — règim només admès avui en països de semi-civilització — veuríem ara com l'Esquerra, si tingués majoria, no la tindria absoluta. Però ells han tigit la paella pel mànec; han implantat el sistema majoritari més absurd que mai, ja que tots els seus defectes resulten multiplicats quan s'aplica a grans circumscripcions, i, per tant, el resultat ha

Abans de fer les vostres **INVERSIONS EN VALORS** consulteu les seves garanties, característiques i perspectives

L. GOMIS
Corredor de Canvi i Borsa

Fontanella, 15 - Barcelona

SERVEI GRATUIT D'INFORMACIO SOBRE TOTA CLASSE DE VALORS

correspost a l'arbitrarietat dels mangonejadors de la cosa pública, com de costum en aquesta terra nostra.

Políticament, la posició de les minories és excel·lent; sobretot, tenint en compte que la majoria no pot de cap manera formar un cos disciplinat, car alguns dels seus membres no tenen noció de ço que és disciplina. És d'esperar que dins aquest bloc tan mal cimentat aviat es produiran esquerdes i, per tant, resultarà quelcom inútil per a governar al cap de poc temps. Sense que això vulgui dir gran cosa en favor nostre, perquè ja coneixem els mètodes feixístics de la gent de Macià que quan no poden governar amb la llei, governen passant-hi per damunt en la seva totalitat.

L'Esquerra i la demagògia. — La característica de l'Esquerra de Catalunya pot ben dir-se que es troba en la demagògia més brutal i més descordada. Totes les seves campanyes són demagògiques; totes les seves actuacions són fetes de cara a prometre tot el que existeix, sabent que no poden donar-ho. I per això, en un any i mesos perden cinquanta mil vots a Barcelona solament...

Però ells no escarmenten. I sabent que governen i que han de seguir governant; i sabent que les tres quartes parts de les promeses que fan no les han de complir, ja que ni facultats tenen per això dins els termes de l'Estatut, ells van prometent, van llançant la llengua deslligada per ací i per allà i van per aquest móns de Déu semblant l'esperança de coses irrealitzables, enrunant el seu crèdit i, amb ell, la pau de Catalunya.

Aquest és un cas nou en la història política. Generalment, els partits que fan demagògia la fan quan no governen (cas Marcellí Domingo, p. e.); però quan aquests mateixos partits esdevenen Poder, llavors la demagògia procura corregir-se donant lloc a normes de govern. Però que un partit governi, que hagi de seguir governant, i amb tot i això faci la més irritant i estúpida campanya demagògica, com l'Esquerra ha fet en les passades eleccions, és cosa verament inexplicable.

Perquè ¿que no saben aquells senyors que les promeses fetes les hauran de complir d'ací a poques setmanes? ¿Que no saben que no tenen ni mitjans ni facultats per a resoldre tants i tants problemes com ells mateixos han plantejat, sobretot en el que és referent a la terra i al seu conreu, a la seva propietat, etc.? Com compliran el que han promès?

Ells tenen afany de governar, Déu sap per què. Ells no miren les conseqüències dels seus actes. Ells manen, i prou. ¿Que demà no podran ja manar per aquest camí? Qui pensa en demà? El cas és manar ara, de seguida, per interès propi. El manar demà, amb totes les dificultats que ells hauran semblat en el camí, pertanyerà als homes que estimen Catalunya i coneixen els seus problemes i les seves necessitats. Però a l'Esquerra ¿què li fa tot això, a base de catalans que ignoren el mateix problema de Catalunya, tal i com són la gran majoria dels que formen la seva imposant majoria del Parlament de Catalunya? La responsabilitat, el sentit de la responsabilitat, es mesuren pel seny de cada partit. I el sentit de responsabilitat, a l'Esquerra no es troba enlloc... I així la seva caiguda haurà d'ésser immediata per a bé de la nostra terra.

Una fórmula nihilista

Treballar sense fer feina

Hom no sap pas qui va inventar aquesta fórmula, ni si és nascuda del fet, tan sovintejat avui dia, de treballadors enganyats que treballen de tal manera que es mouen molt sense fer feina, és a dir, sense fer la tasca natural corresponent, ni molt menys.

Són ben públiques les restriccions posades per certs sindicats obrers als seus socis per tal que la seva tasca no passi de determinats límits. Algunes d'aquestes restriccions han arribat a fer-se cèlebres.

Doncs bé; a més d'aquesta acció sindical pública contra l'abast natural de l'activitat obrera, n'hi ha d'altres semblants, menys sabudes per de prompte, però tan dolentes com aquesta, gràcies a les quals en les obres, o empreses, en què tenen lloc, es fa "molta fressa i poca endreça", com sol dir-se. "Molt soroll i poques nous"...

La persona que ara emprèn obres i ensopega amb obrers que tenen l'habilitat de treballar sense fer feina, seduïts i moguts per la dèria socialista o sindicalista (tant se val pel cas), es troben a fi de comptes, si és que hi arriben, que han gastat molt, però amb escàs profit.

Moltes obres en curs s'han suspès, moltes altres en projecte no s'han emprès encara, per causa d'aquest sistema de "fer com si féssim sense fer res".

Entre les obres superiors n'hi ha de verament importants, i entre les que es van quedant en projecte, igualment.

Ja fóra hora que els treballadors es traguessin el jou que els seus líders els imposen, i que es regularitzessin i es compenetrassin bé les relacions entre els dos elements del treball.

Estem a punt d'entrar a l'hivern i és precis allunyar obstacles que puguin minvar les activitats socials que donen pa als treballadors, com també facilitar tots els camins que condueixen a aquest fi primordial.

"Treballar sense fer feina" és un crim tan odiós com regatejar a l'obrer la remuneració que es mereix. Ambdós crims clamen a Déu.

Sabotejar la feina és quelcom que va contra natura; és sabotejar-se personalment el propi sabotejador. Els nostres obrers no deuen pas fer-ho.

J. J. C.

GRATUITAMENT!

faci's graduar la vista per un metge oculista especialitzat en la millor instal·lació d'Espanya, amb tres mesos de temps per canviar els cristalls que no vagin bé.

BARCELONA
Portal de l'Angel, 40

"Tota pulchra"

PER JORDI ARNAU

Ja ha passat el mes de novembre. Ja fa dies que veig buit el niu d'orenets de la galeria de casa. No se'n veu volar ni una. Ara és el temps dels tords que s'engreixen d'olives. Aviat se n'aniran també i un ramat de fredulegues de mandrosa volada vindrà a esgarrapar el gra ja grillat dels sembrats novells en competència amb les garçotes. I cada dia farà una mica més de fred. L'estiu de Sant Martí no serà sinó una rialla transitòria. I és ben particular que els arbres es despullin precisament quan la gent s'abriga. I els arbres que no es despullin se'n veuran un feix d'aguantar el pes de les primeres nevades.

La vinguda del fred fa tristesa als vells. Qui més, qui més poc, tots els vells tenen la suspicàcia que els enterraran un dia d'hivern i aquest pensament, i el fred de més a més, els donen esgarriances.

Aquestes ja van començar per Totsants amb la commemoració dels morts. Les primeres tremolines van associades al recompte de les més grans tristesses passades. És un consol poder pregar per ells i pensar que ens criden i ens esperen a la vida triomfal que han començat. Sí; però són els pares i els germans que trobem a faltar... i després la incertitud... la por... la repugnància a la mort. Valgui'ns Déu en la nostra misèria!

Ara que totes aquestes cabòries només són al primer temps de la vinguda de l'hivern i per mi que tot és una pensada que han tingut les animetes del Purgatori per heure'n profit; perquè, encara no ha passat el mes de novembre amb la introducció de l'hivern, que ja sembla talment que l'hivern ha passat. Vell i tot com sóc, quan el dia de Sant Andreu vaig veure començar la novena de la Puríssima i vaig sentir que les Filles de Maria cantaven el *Tota pulchra*, tota idea consirosa va quedar suprimida del cervell com si s'hagués desfet una boira espessa i em trobés a plena llum i a ple sol. No sé si és que el fred s'ha acabat o que m'hi he acostumat o que s'han encès tots els calorífers de l'esperit, ¡qui parla de fred!

Passaran nou dies només i vindrà la diada de la Puríssima com un dia primaverat, mal la terra estigui coberta de tres pams de neu. Avui d'aquests nou dies ja n'han passat quatre i només en manquen cinc per arribar al dijous de la setmana entrant, assenyalat en el meu calendari amb un 8 ben vermell de festa.

Ara sento una espina que em punxa el cor. Potser em faran treballar, potser em diguin que si no vaig a la feina em treuran com un mal treballador que no fa l'obligació. ¡Ja serà una glopada ben amargant! Malviatge! Però, que diantre!, l'adobaré amb unes quantes cullerades de coses dolces; ja ho tinc pensat. Tot serà que em faran llevar de matinet i amb el sucre de la missa matinal i la mel del Cos de Nostre Senyor Jesucrist i el bombó de la dolça mirada que de l'altar estant em donarà la Verge Blava m'empassaré aquesta mica de fel que em propinarà la llei de la república, i Déu i la seva Mare no em negaran la santa alegria que porta la diada i que ja tinc sembrada en el cor. No faltaria sinó!

I mireu el que són les coses!, ara la imaginació em transporta als temps passats. Quan era infant la mare ja començava a arreglar l'altar de la capella de casa amb les flors de paper pintat que ella mateixa amb les seves mans traçudes havia fet. Encara em recordo d'aquells estres de ferro, amb boles al capdamunt que hi havia desats en un calaix i que tant em costà de saber per què servien. Jo mateix l'ajudava a portar els rams que havia de deixar sobre l'ara perquè no arribava més amunt, ni posat de puntetes. I això que a la capella de casa no hi havia cap Puríssima sinó la Mare de Déu dels Dolors. Portava, però, un mantell blau i ja està dit tot.

En aquest dies havia d'aprendre el "Verge i Mare de puresa" per poder-lo recitar sense entrebanc el dia 8 de desembre.

Recordo com si fos ara que el dia de la Puríssima vaig fer la primera Comunió i el capellà amb el Cos de Nostre Senyor Jesucrist a la mà ens deia: "Prometeu a Jesús que sereu sempre purs com la seva Mare beneïda." I ho vaig prometre i Déu em perdoni tots els mancaments que pugui haver fet a aquella promesa.

Em recordo de la festassa que fèiem al col·legi en aquesta diada de la Puríssima. Començava de bon matí a la capella, al migdia la celebràvem amb dolços a la taula i al vespre en el pati amb un espetec de trons i de coets i de rodes de foc amb l'apoteosi final, que era un rètol lluminós que deia: *Tota pulchra es Maria*.

Em recordo que estudiant àlgebra, en tal dia com el 8 de desembre, en un acte públic, jo mateix vaig escriure a la pissarra una equació amb lletres posades en trencats i, complicant els dos membres de l'equació i simplificant i dividint i multiplicant i omplint de lletres i senyals tota la pissarra, quedava així transformada l'equació: "MARIA = CONCEBUDA SENS PECAT ORIGINAL" que a mi em feia l'efecte d'una vertadera demostració matemàtica del dogma.

I altres i altres coses com per exemple que en un d'aquests dies em despertava el *gluc-gluc* de tres indiots que jo no sabia qui els havia dut, i llavors jo em llevava depressa a veure'ls ¡i quina malícia em feien quan anaven a les menjadores i en treien les indefenses gallinetes per posar-s'hi ells de peus a dintre i endrapar tot el segó i el blat de moro! ¡I com jo m'hi barallava a cops de canya amb aquelles bestiasses aca-paradores! Totes aquestes competències, però, passaven amb dos dies. És clar! Com que havien arribat amb el pap buit i carregats de gana només pensaven en el menjar i a mi mateix em prenien el pa dels dits, però, un cop farts es tornaren tot mansonis i es passaven hores i hores fent la roda amb les pomes de la cua.

I heus ací que aquestes imatges em lliguen la Puríssima amb Nadal i m'acaben de declarar que la primera festa està en íntima relació amb la segona, perquè, si la Verge Santíssima fou concebuda sens pecat original i per això és la glòria de Jerusalem, l'alegria d'Israel i l'honor del nostre poble, tot li

va venir perquè era destinada a concebre i a parir el Fill de Déu. I així ve a ésser que la Puríssima és com la introducció de Nadal, i que, si Nadal es ple dia, la Puríssima és el crepuscle matinal d'aquest dia, i d'aquí que quan arribem a la Puríssima diem tots contents: "Ja tenim aquí el Nadal." I quina festassa la del Nadal, que es pot dir que dura des de la Puríssima que clou el mes de les ànimes fins

a la Candelera que ja ens prenuncia la Quaresma!

I ara que ens vingui el diable amb pensaments anguniosos i pressentiments tristos: no estem pas per això sinó solament per cantar l'excelsa prerrogativa de Maria Immaculada plena i repleta de gràcia que ve a constituir la primera desfeta dels exèrcits infernals que es pensaven dominar eternament la casa de Jacob.

LIBRES NOUS

La Rosa beneïda, de JOAN PUNTÍ I COLLELL, PREVERE. Drama català de costums muntanyencs.

Mossèn Puntí és un treballador de la ploma i la fa suar tinta de debò. Aquest drama ja és el número tres de la col·lecció, sortits en poca cosa més d'un any.

De la Roma imperial decadent on es desplegava l'acció dels seus dos primers drames *L'Esposa Virginal* i *Fabiola*, ha fet un salt fantàstic que l'ha portat a un poblet de la muntanya catalana, que podria ésser qualsevol dels que hi ha en aquella bella vessant que baixa des de Collsacabra fins a Manlleu, poble que té els seus conreus, els seus boscos de roures, la seva font ben amagada i ben sabuda, les seves noies florides i trapacerotes i les seves velles resignades i prudents les unes i xafarderes les altres. Tot amb tot, és un poble de bona gent i en dona fe tota la narració de mossèn Puntí, fins i tot la senyorella i la seva filla que enguany han estrenat la Torre Blanca.

Sabreu, doncs, que en aquest poble hi ha una vella Roser que viu d'almoïna i que arrossega resignada tota una rastellera de penes que començaren quan la seva filla, enamorada d'un foraster, li va fugir terres enllà. D'això vingué la mort del seu honrat marit més aviat mort de pena que de malaltia i la mort del seu fill posat prematurament a una feina escarrassada. Tot pel mal cap de la seva filla. I la seva filla és la vídua que habita

la Torre Blanca i la vella Roser no ho sap i l'altra cerca l'ocasió de dir-ho sense provocar damunt el seu cap la maledicció de la mare, que no mereix pas perquè ha estat en el temps curt del seu matrimoni una bona i cristiana esposa.

I acaba que tot es fa patent el dia de la festa de la Rosa beneïda, de què és *rosera* la nena de la Torre Blanca.

Ara a aquesta pintura dramàtica doneu-li per marc la font que murmura, les noies i els ocells que canten, els pagesos que matinegen i treballen, les violes entafurades que perfumen l'aire, les festes d'Església del mes de maig i també les xafarderies d'una vella carrinclona que us trobeu per tot: a la font, a la Torre Blanca, als camins i als portals de les cases.

Mossèn Puntí sap fer parlar amb propietat les senzilles noies del seu drama. Com no, si ell n'és fill, d'aquella terra i no li ha costat res; no més aclucar-se d'ulls, oblidar-se per una estoneta que habitava en un Barcelona i situar-se mentalment en aquells indrets dels voltants de L'Esquirol i en aquell temps d'estudiant en què trespava per aquelles dreceres i terres i boscos.

Jo us asseguro que la lectura del drama fa vibrar l'ànima. No cal sinó provar-ho.

Mossèn Puntí s'ha ficat al cap la idea d'anar formant una BIBLIOTECA TEATRAL PER A LES ESCOLES CATÒLIQUES, i en sortirà, mal l'hagi de fer ell tot sol.

J. R.

Prou mocadors

Catxet Eupita

curen
ràpidament i sense
perill els costipats de nas.

Venda: CENTRAL D'ESPELLECS DELAYO
FARMACIA PUJOL COLLELL-DELAYO 56

R E L O J E R I A
MAURER

R^a CATALUNA 52 fr. KURSAAL antes AVINO 38

Proveïdors
d'importantes cases

Butlletí de la Sagrada Escripura

PER PERE POUS

II i últim

Conseqüent amb les seves opinions exegetiques, explanades en les seves obres anteriors i adoptades en la *Sinopsis* grega, reduceix la vida pública de Jesús a dos anys i mig, invertint per això els capítols v i vi de l'Evangeli segons S. Joan i suprimint, per consegüent, la 2.ª Pasqua, de les quatre tradicionalment admeses. Encara que, amb la major part dels comentaristes no admetem aquesta supressió d'un any, no podem deixar de reconèixer l'enginy de l'autor en aquest punt. La mateixa observació podríem fer quant a la identificació de les dues expulsions dels profanadors del Temple i algun altre punt menys important. Ço que sura per damunt de tot és la noblesa de procediment per a fer més estimable la incomparable vida i doctrina del diví Salvador.

Les fotografies, bellíssimes i ben escollides, en nombre de 57, intercalades en el text, acaben de fer més apreciable i saborosa tota l'obra. També donen molta llum els mapes de *Palestina* i de *Jerusalem* en temps de nostre Senyor Jesucrist, posats després del doble Índex: alfabètic i de matèries. Diligentíssima ha hagut d'ésser la cura posada per le benemèrita Casa Editora, puix en tan voluminós llibre només hem sabut trobar una errada que valgui la pena d'esmentar, el nom de Miqueas en lloc de Malaquias en la p. 17, ratlla 32. Val a dir que aquest mirament sol observar-se en totes les obres de la Casa, com resta comprovat per l'altra obra que passo a ressenyar, també breument.

"*Jesucristo. Su persona, su mensaje, sus pruebas.*" Por el R. P. Leoncio de Grandmaison, S. J. — Traducción de la 11.ª edición francesa por el doctor Joaquín Sendra, canónigo. — Barcelona. Editorial Litúrgica Española. 1932.

Al costat de l'obra esmentada de l'eminent escriptorista dominicà P. Lagrange escamau molt bé aquesta, amb raó qualificada de monument insigne a Jesucrist en la nostra època, del doctíssim jesuïta P. Grandmaison. El gran èxit d'aquesta obra és comprovat per les ja nombroses edicions franceses, tot i fer tant poc temps de la seva aparició i tractar-se d'un treball voluminós i materialment costós. És ben digne d'elogi i gratitud l'Editorial Litúrgica Española per l'esforç d'emprendre'n la versió, confiant-la a l'expertíssim canonge de la Seu de Barcelona, Dr. Sendra, i oferint-la en un sol volum, ben presentat, d'unes 1000 pàgines bastant atapeïdes.

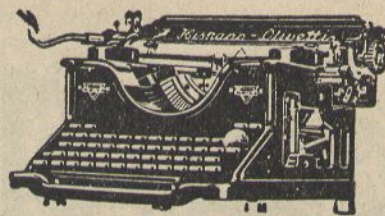
No hi ha perill d'exagerar el mèrit i l'oportunitat d'aquesta obra verament insigne, valuosíssim monument literari i científic a la divinitat de Jesucrist. Avui que estem presenciant, gairebé universalment, aquesta conjuració diabòlica contra el Crist, la seva doctrina i la seva obra redemptora, no podia ésser de millor oportunitat el pla d'aquesta figura prestigiosa de la nostra època, el P. Grandmaison, de la Companyia de Jesús, tan perseguida però tan benemèrita; el pla, dic, de valer-se dels mateixos atacs dels adversaris per tal de retre un ho-

menatge més escaient i més digne a la divina persona de Jesucrist, Rei de l'univers.

Resseguint els sis preciosos llibres de què consta l'obra, el lector se sent cada volta més atret per la solidesa i varietat amena de l'exposició, i no es cansa de devorar pàgines fins arribar a l'acabament. Ja en el llibre I, on són estudiades les *Fonts de la Història de Jesús*, és fa ben remarcable sobretot la part segona que conté com una sèrie de monografies compendiades sobre els Evangelis i les principals Cartes de Sant Pau. El llibre II descriu el *Medi o Ambient Evangèlic* amb relativa concisió, però amb segura consistència. El III sobre el *Missatge* de Jesús, el IV sobre la *Persona*, i el V sobre les *Obres* de Jesús, com també part del VI sobre la seva *Religió*, estudien principalment els textos evangèlics que tenen relació amb cada tema, i en resulta un preciosíssim comentari, amb una coordinació tota especial que fa més corprenedora l'exposició mateixa, sobretot en molts indrets on és també retreta i refutada la falsa posició dels adversaris. A més d'aquesta exposició, després de cada capítol són més difusament tractades algunes qüestions intercalades en una forma que suposa evidentment una erudició vastíssima i un gran talent escrutador.

És impossible, llegint aquesta obra, no sentir-se vivament impressionat per la gran quantitat de coneixements destrament aprofitats, i sobretot no sentir-se més enamorat de Jesús, de la seva celestial doctrina i del seu diví reialme, que és l'Església. Ben esmerçada ha estat la trentena d'anys que l'autor ha passat recollint materials per a aquesta gran empresa, que segurament li causà fonda consolació poder veure acabada poc abans de la seva mort. Una obra així honora l'autor, la Institució a què pertany, la llengua en què és escrita i àdhuc l'època que l'ha vista aparèixer. Tant de bo que la nostra generació en tregui tot el fruit que pot esperar-se'n!

"*El Psalteri*". — *I. Psalms I.-LXXII.* — Volum X de *La Bíblia* del Monestir de Montserrat. Versió del text original i Comentari per Dom Bonaventura Ubach. 1932. — Aquest volum de la famosa ver-

Hispano Olivetti M. 40

La màquina de qualitat SUPREMA a un preu RAONABLE
FABRICADA A BARCELONA

Guanyadora del Campionat de Mecanografia de Barcelona

Via Laietana, 37 - Tel. 14734 - BARCELONA

sió catalana de la Bíblia editada pels Monjos de Montserrat és un nou joiell afegit a l'immens tresor exegetí contingut en els volums fins ara publicats. L'infatigable P. Ubach, autor dels tres volums del Pentateuc i del volum d'illustració, és també l'autor d'aquesta Versió del Psalteri, en la qual ha posat tot el seu saber i el seu afecte, amb una predilecció que bé es mereix aquest llibre sagrat que amb raó ha pogut considerar-se com el cor del Testament Antic.

La Introducció és breu i concisa, però hi són molt ben tractats els punts més interessants, com la divisió en diferents Reculls, la formació del Psalteri, la data dels Psalms, llur caràcter poètic, text crític, classificació, etc. És particularment remarcable la traça amb què aprofita i encarrila certes opinions aparentment massa arriscades, derivant-ne alguna major clàrícia a qualche text obscur, no deixant-se mai de l'ortodòxia, ans inspirant-se sempre en ella. — La Versió és feta directament del text hebreu, amb qualche correcció crítica fonamentada; i ningú no pot negar al P. Ubach la deguda preparació per a fer ben dignament una i altra cosa. — El Comentari sol presentar un caràcter més científic que piadós, sense que això vulgui dir que hi

sigui negligit l'aspecte espiritual. Són d'un mèrit ben particular el resum que precedeix el comentari de cada psalm i la novetat de tenir en compte, quan l'estat del text ho permet, el ritme dels accents. L'encís d'aquesta primera part de la versió del Psalteri ens fa esperar amb ànsia la segona part, de publicació imminent.

"*Llibre dels Psalms. Proverbis. Ecclesiasta. Càntic dels Càntics.*" Vol. IV de "*L'Antic Testament*". Barcelona. Foment de Pietat. 1932. — Ens plau acabar donant compte de la publicació recent d'aquest volum de la Versió Catalana de la Bíblia, editada pel Foment de Pietat. *El Psalteri o Llibre dels Psalms* havia estat editat separatament, per la seva especial importància i utilitat pràctica, i ha estat ara incorporat en aquest volum, que conté també *Proverbis, Ecclesiasta i Càntic*. Tant les Introduccions respectives, com la Versió i anotació de cada llibre són fetes amb justesa i propietat i atenent a la finalitat especial de tota l'obra segons les normes per endavant assenyalades. Per la seva solidesa, bella presentació, baratura, i especialment pel seu aspecte pràctic de fomentar la verdadera pietat, s'explica la bona acollida que ha tingut aquesta Versió, certament recomanable.

L'Assemblea d'Acció Popular

El dia 9 del present mes ACCIÓ POPULAR, la nostra prestigiosa entitat, reunirà els seus socis i adherits en segona Assemblea. Tots servem gratíssima memòria de la celebrada a Montserrat, sota els peus de la nostra Moreneta, l'any 1931, i tots volem que la que ara tindrà lloc a Tarragona, sota la protecció de Santa Tecla, resulti un altre esdeveniment dins la vida catòlico-social de la nostra terra catalana.

Durant dos dies les pedres mil·lenàries de l'imperial Tarraco se sentiran un xic somogudes pel fresseig dels assembleistes. I cal esperar que tot Catalunya posarà els seus ulls en aquesta reunió, ja que ACCIÓ POPULAR compta amb un prestigi sòlid, més sòlid que aparent, que ha sabut guanyar amb molts anys d'actuació.

No podem oblidar que cap problema com el social ens ha d'obsessionar avui a tots. En el fons de tot altre problema, es troba aquest de readaptació de la societat a noves normes de justícia; com tampoc podem mai desconèixer que únicament les solucions derivades de l'ideari catòlic poden ésser-ho per a la total i completa reconstitució de la nostra societat.

Dues ideologies es troben avui front a front en el món sencer: la catòlica, amb el seu ideal fit en les altures, desitjosa d'amarar la nostra vida social de justícia i d'amor; i la socialista, amb tots els seus derivats, que no concebeix la història més que sota la lluita de classes i una interpretació materialista que la capgira i la desconeix. Tots hem de propugnar solucions materials dins el camp de la justícia i de les noves formes de retribució del treball. Però tots les hem de propugnar des d'un punt de vista espiritual, ja que la matèria no dona pas solucions de justícia. Pels camps de l'esperit trobarem el camí

de la vida; pels viaranyes de la matèria només podrem cercar la mort.

I és la mort la que comença a apoderar-se del món. Però hem d'ésser nosaltres els qui portem la guspira de llum a tots els problemes econòmico-socials, ja que en definitiva l'esperit sempre triomfa.

Si, el món està rublert de problemes, també ho està casa nostra. Problemes en el camp respecte a la justícia en l'aportació del treball i en el repartiment dels fruits del treball. Problemes en la indústria, fills de la incomprensió entre patrons i obrers. Problemes en la nostra classe mitja, que cada dia troba la vida més difícil i aspra. Problemes de tots els ordres entre les distintes classes de la societat.

I ACCIÓ POPULAR, enmig de tots ells, propugna l'organització de la societat per estaments o classes, no pas en sentit horitzontal o de lluita, sinó en sentit vertical o de compenetració entre totes elles. Les orientacions de la "*Quadragesimo anno*" són ben definides en aquest punt. I els seus sons, que han arribat a la Societat de les Nacions i al Senat dels Estats Units d'Amèrica, cal que trobin eco entre nosaltres. Fortifiquem les distintes classes socials, els estaments de la societat, no pas en el sentit de desconèixer l'igualtat civil i social de drets, sinó en el sentit de comptar amb bases per harmonitzar els interessos respectius. I un cop això obtingut, anem directament a la instauració d'organitzacions socials i polítiques que entrellacin els interessos diferents i en siguin rel d'harmonia. Ni l'individualisme eixorc de l'economia liberal i capitalista (que no té res a veure amb la nostra), ni l'absorció per la gran màquina burocràtica de l'Estat socialista, tan enemic de l'home arreu del món, però especialment dins la nostra democràtica i individualista Catalunya.

ACCIÓ POPULAR, en la segona Assemblea de la ciutat imperial, orientarà en aquest sentit les nostres diferents classes socials. Precisament en aquest moment de renaixença de la nostra Catalunya!

Ja tens l'"EUCOLOGI DE NADAL"?

**És el llibre de pietat
que has de tenir a mans
en aquestes festes**

És una bella edició a dues tintes en la qual trobaràs textos litúrgics, en llatí i català de la Santa Missa i Ofici diví per al temps d'Advent i t.ta la Temporada nadalenca.

Heus aquí la seva estructura:

Ordre de la Missa.—*L'Advent* que conté les seves quatre dominiques.
Nadal: Vigília de Nadal.—*La Festa de Nadal.*—*Ofici de Matines.*—*Vuitada de Nadal* amb totes les seves festivitats.—*L'Epifania*, que comença per la seva Vigília, segueix la Missa de la diada amb Tèrcia i Vespres —*La Candelera* amb la benedicció de les candel·les, la processó, Missa i Vespres.

Cada solemnitat litúrgica va precedida d'un bellíssim glossari de la diada, amb il·lustracions de René de Cramer.

Enquadernat en tela: 4 pessetes.

FOMENT DE PIETAT

Com es pot construir un pessebre

per

Josep M.ª Puig i Foig

Magnífic recull
d'orientacions i
enginy pessebristes.

Utilíssim a tots els
amants de tan bella
tradició nadalenca.

Preu: 2 ptes.

FOMENT DE PIETAT

Cançoner Popular de Nadal

Seixanta cançons aplegades,
ordenades i revisades per
JOAN LLONGUERAS

Llibre de 200 pàgines il·lustrat amb escaients boixos.

Preu: 4 pessetes

FOMENT DE PIETAT

LES JORNADES

De la Verge Maria i Sant Josep
des de Natzaret a Betlem

*Cada jornada va il·lustrada amb
bell gravat de paisatge bíblic*

Preu: 0,40 ptes.

FOMENT DE PIETAT

La Llum de l'Establia

Pastorets en quatre actes en vers.
Lletra del *Dr. Marià Tubau*, Prev.
Música de *Mn. Josep Vinyeta*, Prev.

Lletra: 1 pta. — Quadern de la música: 4 ptes.

Temps Nadalenc

DEVOCIONARIS
CANÇONS LITÚRGIQUES
I POPULARS

Foment de Pietat

SUCURSALS

- N.º 1 **ESPLUGUES DE LLOBREGAT**
Laurenno Miró, 59 (encreuament de
les carreteres de Madrid i Cornellà)
- N.º 2 **GARATGE I TALLERS DE**
REPARACIÓ
Sepúlveda, 148 i 150 - Villarroel, 35
Florida Blanca, 121 - Telèfon 31510
- N.º 3 **SECCIÓ DE LUBRIFICANTS**
Passatge de la Pau, 9 - Telèfon 13386
- N.º 4 **MAGATZEMS**
Carreró de Sant Antoni
- N.º 5 **ARAGÓ**, 188 i 190
xamfrà Muntaner - Telèfon 33254
- N.º 6 **LLEIDA**
Plaça Catalunya, 7 - Telèfon 390
- N.º 7 **GIRONA**
Gran Via de Jaume I - Telèfon 172
cantonada Plaça Marquès de Camps
- N.º 8 **PALMA DE MALLORCA**
Carrer de Sant Miquel, núm. 326 i
Avinguda de Comte Sallent, 29 bis

SERVICE STATION, S. A.

LA CASA MÉS IMPORTANT EN

GASOLINA, PETROLI, NEUMÀTICS, LUBRIFICANTS, ACCESSORIS
EINES, FERRETERIA I TOT QUANT PERTANY A L'AUTOMÒBIL
VENDA A L'ENGRÓS I DETALL

CASA CENTRAL:

Aragó, 270 - 272 i
Passeig de Gràcia, 45

Telèfon 11550
BARCELONA

Ultra**SIMPLEX****EL MAS ECONOMICO****CASA ROSICH**

RDA. S. PEDRO, 7

PUERTA DEL ANGEL, 25

TAPINERIA, 33

TELEFONOS:

19023 y

19613

Demosstraciones gratis á domicilio

TOT FABRICACIÓ NACIONAL**TRIUNFADEX**

fitxer visible, únic de prestatges desmuntables.

TRIUNFO

Aparell multicopista, únic de tiratge automàtic.
15 ANYS DE GARANTIA

CASA TORRES

Llibreteria, 10 i 12 - Tel. 15387 - Barcelona

FERROS I METALLS EN TUBS, PLANXES
I BARRES, EINES I ACCESSORIS PER A
MAQUINÀRIA, VIDRES I CRISTALLS

JOAN MAGRI

Sucursal a SABADELL:

Rambla, 65 :: Tel. 1938

Méndez Núñez, 14
Telèfon 17257

BARCELONA

AROMAS DEL MONTSERRAT
GRAN LICOR

Els R. R. P. P. Benedictins i la casa Joan Fonollada Serra,

fan avinent a llurs amics que no és llegítim licor de Mont-
serrat tot el que s'intenti vendre amb altre nom que el de

AROMAS DEL MONTSERRAT

LÀMPARES I METALLISTERIA
INSTAL·LACIONS I REPARACIONS

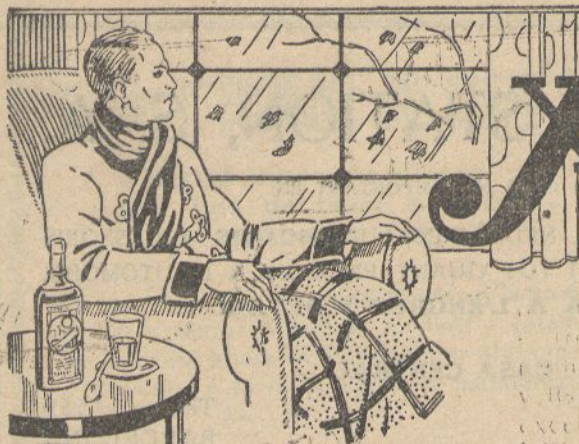
SALVADOR COROMINA

Aigua - Sanejament - Comptadors d'aigua
(abonaments per a conservació i lectura) - Electricitat - Gas

Plaça de Catalunya, 4

BARCELONA

Telèfon 15794

PUBLICITAS

De venda en totes les bones
Farmàcies, a Ptes. 5'00 el flasc

Xarop PUIG

Quan la pluja flagella les finestres i la caiguda de les fulles ens confirma que l'hivern es troba ja entremig nostre, no podem permetre-li qu'ens enterri dins una poltrona com vells xacrosos. Existeix el XAROP PUIG, excel·lent preventiu per a BRONQUITIS, REFREDATS, TOS i totes les afeccions de les vies respiratòries, que són les més castigades durant l'estació d'hivern.

NO VACILI I COMPRI XAROP PUIG

Convè també tenir en compte que la

POMADA PUIG

completa l'acció del XAROP, perquè la seva fórmula conté els productes volàtils de més eficàcia per tractament extern.

Es ven per tot arreu

Acadèmia

Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Angel, 38

Telèfons 18953-75303 -- Apartat 782

Comerç : Idiomes : Taqui-Mecanografia

Peritatge, Professorat mercantil i Batxillerat

L'Acadèmia Cots col·loca oportunament els seus alumnes dignes i capacitats.

COTS

CONSELL DE BON GERMÀ

Germà: no juguis a la Loteria; la millor rifa és l'estalvi. Però si un dia tens aquesta feblesa prova-ho a l'Estant i Loteria del carrer de "Fernando", núm. 32 (ara Fivaller) i qui sap... Trobaràs també tabacs, segells, timbres de totes classes i preus — No et descuidis del bitllet de Nadal.

ATENES A. G. — Provença, 157; Barcelona

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Durán i Bas, 11
BARCELONA